

Tandimus huc omnes,	in dood, en die keitsijf	de dood on niet ghier	guten, vaiken de- blijf	so hier	des nemens eeruen	noe duter- zier	mooraeel verweeuē	Ptee est domus nraime.	
	Hoopt op Gods groot tegracie	Vvat dijnge wzient ghy maken	Zouekt el- ders. habita tic	Dijn leuen zal dy la- ken	Ghy moedt de dood ge- smaken	Ontliet tge- meen mor- feel	Tijn hier al broosches staken		Int t twee- elds schoo- casteel
	Ontvlied dees recrea- tie	Laedt wel- daed dy ghe vaken	Pooght om Gods hoog ste statie	Auxt ial op hu becrat- ken	Vvild dees ghenough- te staken	Vvahaeghd dit eerdich renneel	Mijdt hu van idel za- ken		Hier ē blifft niet ghe- heel.
	Laedt dy dees vruet verleeden	Hacht op Gods groot ten toren	Met duegd wild hu ver- deeden	Vvacht hu voor thelsg verstoren	Als zidy hooghe ge- boren	Als es dijn schoonheid groot	De dood zalt al ver- smoren		Tfy preca- eus oit snoot

REDERJKERSCULTUUR

/ - Rederijkers Schaakbordgedicht van Matthijs De Castelein

De rederijkerscultuur kenmerkt zich door een liefde voor taal in de ruime zin van het woord, en vormt de voornaamste reden voor het ontstaan en verder bestaan van de rederijkerskamers.

In een rederijkerskamer vinden mensen elkaar in hun gezamenlijke liefde voor taal en taalvaardigheid. Vandaag zijn er in Vlaanderen en Nederland 76 actieve Rederijkerskamers. Een groot deel is verenigd via het Verbond van de Kamers van Rhetorica VZW. De activiteiten van deze Kamers zijn heel divers. Wat hen onderling bindt, is taal in de brede zin van het woord. In Vlaanderen beoefenen rederijkers taal vooral via amateurtheater, en in mindere mate via zang en dichtkunst. De Kamers organiseren ook wedstrijden rond theater, voordracht en dichtkunst. Feestelijkheden vormen eveneens een rode draad in de werking: ze organiseren patroonsfeesten en nemen deel aan historische stoeten of processies. Ook academisch onderzoek kan onderdeel van hun werking zijn.

Om hun werking uit te dragen naar het grote publiek richten de rederijkerskamers onder meer tentoonstellingen in en geven ze publicaties uit, zoals tijdschriften en jubileumboeken.

Over de landgrenzen heen verbreederen rederijkers in een sociaal netwerk van gelijkgezinden. De rederijkerscultuur heeft zo een sterke sociale functie. Dit aspect wordt nog versterkt door de geografische spreiding. Bij het Verbond van de Kamers van Rhetorica zijn immers kamers uit Vlaanderen en Nederland aangesloten.

GESCHIEDENIS EN EVOLUTIE

De rederijkerscultuur vindt haar oorsprong vermoedelijk in (Frans-)Vlaanderen, aan het begin van de 15de eeuw. Algauw schoot de traditie overal in de Nederlanden wortel. In Frankrijk sprak men van 'chambres de rhetorique', wat in het Nederlands 'rederijkerskamers' werd. Tijdens de 15de en 16de eeuw vormden de rederijkers de literaire en culturele voorhoede in de Nederlanden. Ze leverden een belangrijke bijdrage aan de eenheid van de Nederlandse taal en cultuur. Hun werk was vernieuwend, hun maatschappelijke invloed groot. Zij verwoordden de opvattingen van de opkomende burgerij en stonden kritisch ten aanzien van de machthebbers. Via hun werk verspreidden zich nieuwe sociale en godsdienstige ideeën. Daarnaast bevorderden rederijkers de maatschappelijke discussie, een rol die vergelijkbaar is met die van de huidige pers. Rederijkerskamers zijn daarom in de loop der eeuwen meermaals verboden en ontbonden.

Toch waren rederijkers in de eerste plaats liefhebbers van literatuur en taal. Hun activiteiten centraliseerden zich rond diverse uitingsvormen van de Nederlandse taal: literatuur, redenaarskunst, toneel, dichtkunst, liederen... Met deze activiteiten richtten de Kamers zich op volksvermaak en volksonwikkeling. Zij hielden dicht- en toneelwedstrijden, die uitgebouwd werden tot grote manifestaties, de zogenaamde 'landjuwelen'. Zij waren ook betrokken bij processies en feestelijke intochten. Veel steden hadden een officiële stadsrederijker: hij schreef teksten, was betrokken bij de versiering van de stad en fungeerde als een soort ceremoniemeester.

man en wif	sche vier lijf	dangier	van hier	ghy deeru	schiet	u sijn moeder
Die zedig telker spaci en	Vrecht hu voor deeu wigh blaké matie	Naer dees oerdsche zal dy ghe naken	Droufheid op ras van wraken	Ghedijck p ras van deed	Hu naeck een ander webraken	Vvee, die Gods wet speel
Brooch, Inood, ende keitijf	Ghy beydt de dood on ghier	Chi é heb gheen valch blif	Beerd hu valch be hier	En weelt dorgh niet zo her	Coopt hier des hemel terren	Hoe quaed hoe buter kier
Hoopt op Gods groot te gracie	Vvat dijnge waent ghy maken	Zouckt el Dijn leuen zal dy la maken	Dijn leuen zal dy la maken	Ghy moedt de dood ge smaken	Ontset tge meen mor fel	Tijn hier al broofche flaken
Ontvied dees recrea tie	Laedt wel dad dy ghe raken	Pooght om Gods hoog te statie	Anxial op hu becr ken	Vvild dees ghenough te flaken	Vvahasgh dit eerdich renneel	Mijdt hu van idel za ken
Laedt dy dees vruge verleeden	Hacht op Gods groot ten toren deeden	Met duegd vild hu ver verloren	Vvacht hu voor thelf boren	Als zijdy hooghe ge groot	Als es dijn schoonheid al ver imoren	De dood zal al ver imoren
Chi é heb hier gheen statie	Laedt u ter dood niet vaken	Curt werdt hier hu fun datie	Verlaeck dees helte draken	Ter duegh steld si dijn haken	Schaud in dijn loos roedel	Ghy moedt rot Gode waken
Ghy moedt van hier ver scheeden	Die quaed werdt hu wel verloren	Ghi mued God toebe horen	Met die God toebe verloren	Ghy werdt hier naer verloren	Ontgaet rviands e ploot	Ik leggh u van te vo eten

Tendons huc omnes

Hic est domus ulnata

THEMA

Vertellen en taalgebruik
Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #stem en zang #dans #theater #feest #stoet
#levensbeschouwelijk gebruik

BIJLAGE

- SWOT_Rederijderscultuur.pdf
- Websites_actieve_rederijderskamers_2016.pdf